

گزارشی درباره کمبود جسد برای تشریح در بیمارستان های آموزشی

واردات یا اهدا؟ بحران کمبود جسد در دانشگاه‌های علوم پزشکی چگونه قابل رفع است

تهران (پانا) - دانشگاه‌های علوم پزشکی همچنان برای تشریح آناتومی بدن با بحران جسد روبرو هستند. به‌رغم اینکه اهدای جسد منع شرعی ندارد اما این موضوع در کشور کمتر اتفاق می‌افتد و نیاز به فرهنگ‌سازی دارد.

بحران کمبود جسد در دانشگاه‌های علوم پزشکی به جایی رسیده بود که چندی پیش سازمان پزشکی قانونی اعلام کرده بود در تلاش برای واردات جسد است.

احمد شجاعی رئیس سازمان پزشکی قانونی در این باره گفت: دانشگاه‌های علوم پزشکی برای تربیت پزشک به جسد نیاز دارند و آنها باید با اعضا و بافت‌های بدن آشنایی داشته باشند. این موضوع جزو لاینفک آموزش دانشجویان است اما دانشگاه‌ها دستشان از همه جا بسته است. قبلا اجساد ناشناس و بی‌بی‌نام صاحب را برای مدتی نگهداری می‌کردیم و وقتی کسی سراغشان نمی‌آمد، آن‌ها را به دانشگاه‌ها می‌دادیم، البته تعداد این اجساد اندک است و مشکل دانشگاه‌ها را به آن صورت حل نمی‌کند.

به گفته وی تعدادی از شرکت‌ها و گروه‌ها برای واردات جسد اعلام آمادگی کردند اما هنوز موفق به واردکردن نشده‌اند. این هم معضلی است. در کشورهای دیگر هم تأمین جسد متفاوت است، آن‌ها یا از طریق اهدای جسد یا اجساد ناشناس، نیازشان را تأمین می‌کنند و شاید هم بحث خرید و فروش داشته باشند.

به گفته شجاعی، اجساد که در اختیار سازمان پزشکی قانونی قرار می‌گیرد رایگان است و بابت خود جسد پولی گرفته نمی‌شود اما آماده‌سازی جسد هزینه‌بر است چون باید مومیایی شوند.

اما در کنار همه مشکلاتی که برای تأمین جسد برای دانشگاه‌های علوم پزشکی وجود دارد، اشکالات شرعی نیز برای استفاده از جسد جهت تشریح و تحقیقات پزشکی، مانع دیگری ایجاد کرده است و دانشگاه‌ها موظف هستند ضوابط شرعی را در کلیه مراحل مراعات کنند. سازمان پزشکی قانونی هم در تلاش است تا تمام موانع شرعی برای تشریح جسد را از میان بردارد، چرا که واردات جسد هزینه‌بر است و به نظر می‌رسد که مسئولان سازمان نظام پزشکی بیش از پیش باید بر فرهنگ‌سازی در زمینه اهدای جسد تلاش کنند.

بهمن طاهرخانی عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه اهدای جسد پس از فوت برای تشریح در پزشکی قانونی نیازمند فرهنگ‌سازی است، گفته است که از سال گذشته پزشکی قانونی فراخوانی در جهت تأمین جسد مورد نیاز برای تشریح در دانشگاه‌ها اعلام کرد تا هر فردی پس از فوت در صورت تمایل، جسد خود را برای تشریح در اختیار سازمان پزشکی قانونی قرار دهد.

او با بیان اینکه جامعه پزشکی با در اختیار داشتن جسد کافی نوع بیماری و راه‌های مبارزه با آن را شناسایی و در اختیار مردم قرار می‌دهد، می‌گوید: از این رو باید جسد مورد نیاز پزشکی قانونی را از راه‌های قانونی از جمله اهدای جسد فرد در صورت تمایل تأمین کرد ضمن اینکه به لحاظ شرعی حرمت جسد باید رعایت شود.

این نماینده مجلس همچنین معتقد است، باید موضوع اهدای جسد را به نوعی در جامعه نهادینه کرد که فرد قبل از فوت با وصیت‌نامه تمایل خود برای تشریح جسد در پزشکی قانونی را ابراز کند، به هرحال پزشکان باید بتوانند با مطالعه بر

روی قسمت‌های مختلف یک جسد، راه‌های مبارزه با امراض منجر به مرگ را شناسایی کنند. اهدای جسد پس از فوت به پزشکی قانونی به نفع عموم جامعه در جهت نجات جان مردم است.

وی تأکید می‌کند که جسد هر فردی به لحاظ بینش‌های دینی و اخلاقی ارزشمند بوده و قابل احترام است. افراد به اجساد نزدیکان خود نیز وابستگی عاطفی داشته و در جامعه ما برای متوفی مکانی را برای دفن جسد در نظر می‌گیرند، تا خانواده بتوانند در روزهای خاص با متوفی ارتباط برقرار کنند، بنابراین اهدای جسد به پزشکی قانونی نوعی موانع عاطفی نیز وجود داشته و برای حل این مشکل تنها می‌توان به این شکل عمل کرد که پس از انجام مطالعات لازم جسد مجدد در اختیار خانواده برای انجام مجالس ترحیم قرار گیرد.

طاهرخانی با اشاره به اینکه برخی مسائل اجتماعی در جلوگیری از اهدای جسد به پزشکی قانونی تأثیر بسیاری دارد، می‌گوید: رسانه‌ها و افراد موثر در این زمینه باید فضا را به نوعی برای مردم آماده کنند، زیرا اهدای جسد به پزشکی قانونی به نفع عموم مردم است.

فرهنگ اهدای جسد به منظور ارج نهادن به جنبه‌های آموزش پزشکی امری پسندیده است که نیاز به توجه و فرهنگ‌سازی بیشتری دارد و افرادی که علاقه‌مند به اهدای جسد و آگاهی از چگونگی انجام این کار هستند، می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر در ساعات اداری روزهای شنبه تا چهارشنبه با شماره‌های ۵۵۴۴۲۶۴۴ و ۵۵۴۴۲۸۴۴ تماس بگیرند.